

TOHUM TAKAS ŞENLİKLERİ VE TARIMSAL BİYOÇEŞİTLİLİK

Biliyorsunuz patates Amerika'ya ait bir bitki. Oradan dünyaya yayıldı. İrlanda'ya patates gelince hızla yayılarak ana besin haline geldi. Ancak İrlanda'da bir hata yapıldı. Sadece iki çeşit patatese bağlı kalındı. 1840 yılında İrlanda'da tek bir ürün, yani patates en yaygın ekilmekte idi. Ortaya çıkan patates mildiyüsü denilen mantarî bitki hastalığı patatesleri çürüterek çok zarar vermeye başladı. Yıldan yıla zarar ağırlaştı. İrlanda'nın nüfusu 8 milyonu, 1,5 milyon insan açlıktan öldü. 1 milyon göç etmek zorunda kaldı. Çocuklar tarlalarda sağlam bir patates bulabilmek için umutsuzca çabaladılar. Bu dönemde İrlanda, İngiltere'nin sömürgesi idi. Açlığın sürdüğü yıllarda İrlanda'dan gemiler dolusu buğday İngiltere'ye gönderildi. Sömürgeci devlet ölenlerin gözünün yaşına bakmadı. Hâlbuki ulusal bir hükümet şüphesiz ihracatı yasaklardı. Üstelik liberal ekonomi fanatığı bazı İngilizler açlara yardım etmenin yanlış olduğunu düşünüyorlardı. 150 yıl sonra İngiltere eski başbakanı Tony Blair Parlamento'da İrlanda'dan özür diledi.

Patatesin geldiği Güney Amerika'da ise 3800 çeşit patates ve 100 yabancı patates türü vardı. Latin Amerika'da bu hastalık çok az zarar verdi. Çünkü bu çeşitlerin bir kısmı zarar görse de çoğu dayanıklı çıktı. Çiftçiler de buna göre tohumlukları seçtiler. Biyoçeşitliliğin ne kadar hayati bir sorun olduğu İrlanda örneği ile çok daha net anlaşıldı. Çeşit bolluğu doğada; hastalık, zararlı, sel, kuraklık, aşırı nem gibi yıldan yıla görülen değişikliklere karşı ürünün tümünün yok olmasına meydan vermemek için üretimini azalsa da sürmesine yol açmıştır. Ancak daha da önemlisi köylülerin veya tarım uzmanlarının bu çeşitlilik içinde ayakta kalanları, iyi verim veren bitkileri kullanarak gelecek yıllarda geliştirecekleri çeşit veya tipleri ortaya çıkarma şanslarını kullanabilmeleridir.



Diğer yandan tek tiplleşmiş şirket tohumları geniş bölgelerde ancak zirai ilaç, zirai gübre ile yetiştirilebilmektedir. Bunların etkisine girmiş çiftçiler bir yandan her yıl artan bir bağımlılık içine girerken, diğer yandan da hem kendilerini hem de ürünlerini sattıkları tüketicileri zehirlemektedirler. Üstelik de bu ürünler çoğunlukla daha lezzetsiz, plastik benzeri sebze ve meyvelerdir.

Bu kâbüstan kurtulmak için çoktandır dünyada gayret gösterilmekte. Tohum bankaları, tohum ağları kurulmakta,



ANKARA TİCARET BORSASI

RAPORLAR

yerel tohumlar saklanılmakta, değişilmektedir. Yerel tohum takas şenlikleri de bu olumlu çabalardan birisi. Yerel tohum takas şenlikleri nerede ise bütün dünyada gerçekleşiyor. 2006 yılında yasalasmış bulunan “Tohumculuk Kanunu” yerel tohumların ve bunlardan üretilen fidelerin satılmasını yasaklayarak çoğu yabancı olan tohum şirketlerine büyük bir destek olmuştur. Buna karşın ilk tohum takas şenliği ülkemizde **İzmir Torbalı’da 2010** yılında gerçekleştirildi. O yıldan bu yana hızla yayıldı. Ancak Çankırı, Ankara, Samsun gibi bazı iller dışında bu etkinliklerin daha çok ülkemizin batısında gerçekleştirilebildiğini söyleyebiliriz. Diyarbakır gibi Güneydoğu ve Doğu Anadolu’da planlanan bazı etkinlikler o bölgelerdeki ciddi sorunlar nedeniyle ne yazık ki yapılamadı. Yerel tohum takas şenliklerinde yapıldığı bölgeden gelen tohumlar takasa giriyor. İlk birkaç şenlikte yerel olarak kaybolduğu düşünülen bazı buğday çeşitleri daha uzak illerden getirilerek bu konuda deneme yapacak bilinçli az sayıdaki çiftçilere verilmişti. Bilinçli tohum ve fide yetiştiricileri memnun kaldıkları çeşitlerin bozulmamasına özen göstermektedirler. Ancak yerel çeşitlerin yayılması ve denenmesini çok kısıtlamak da anlamsızdır. Unutmayalım ki domates, biber, vb. birçok Latin Amerika kaynaklı tür sadece yüzyıldan biraz daha önce ülkemizde yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu süre içinde yerel çeşitler bile oluşmuştur.

Takas şenliklerinde önemli değişimler gerçekleşiyor. En önemli amaç olan yerel tohumların kaybolmasının önüne takas şenliği yapılan her yerde dur deniyor. Zamana karşı bir yarış içindeyiz. Çünkü yerel tohumu saklayanlar genellikle yaşlı kadınlar. Ancak bu yaşlı kadınlar ölüp giderse birçoğunun tohum hazinelerini devredecekleri gençler ya yoklar ya da kentlerde oturuyorlar ve bu işin önemini anlamamış bulunuyorlar. Böyle bir durumda bezlere sarılı bu değerli tohumların çoğunun çöpe gitmesi kaçınılmaz. Bu nedenle bu koruma en geç iki üç yıl içinde bütün Türkiye düzeyinde gerçekleşmeli. Manisa’nın bir köyünde yapılan takas şenliğinde o köyde yaşayan kadınların bir kısmının hemen şenlikte karar vererek takas masasına gittiklerini ve tohum aldıklarını gözlemiştim. Birbirlerine “artık hiç olmaz ise kendimiz için yerel tohumla tarımsal ilaçsız ve kimyasal gübresiz ürün yetiştirelim” dediklerini duydum.



Yerel tohumların kaybı gelişmiş ülkelerde yüzde doksanlar düzeyinde oldu. (FAO, 1996. State of the World Genetic Resources, Rome) Bu tohumlar bütün bir insanlığın en önemli hazinesi. Ancak ne yazık ki [Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı](#) yerel kuruluşlarının birkaç şenlikteki kısıtlı katkısı dışında bir destekleri olmadı. Hatta tohum merkezleri ve araştırma enstitüleri bildiğim bir tanesinin dışında şenliklere uğramıyorlar bile. Bakanlığın tohum ve gen merkezleri de tohumları saklamaya çalışıyorlar ancak bu çabalar hem yetersiz kalıyor hem de esas amacımız bu tohumların merkezlerde saklanması değil, üretilerek doğadaki evrime paralel geliştirilmesi ve bunların yararlarından faydalanılmasıdır. Yerel tohum takas şenliklerine başka bazı eleştiriler de yapılıyor. Bunlardan biri bu takaslarla hastalıkların yayıldığı iddiasıdır. Öncelikle, hibrit çeşitlerin genel olarak hastalıklara ve





ANKARA TİCARET BORSASI

RAPORLAR

zararlılara daha dayanıksız olduğunu belirtelim. Yerel çeşitler daha dayanıklıdır. Şirket çeşitleri ile birçok hastalık, zararlı ve fizyolojik problemlerin yayıldığı da bilinen bir durumdur. (Kaynak: Mehmet Binici ve ark. "İthal Tohumlar Hastalıklara Dayanıklı Olmayabiliyor" Cumhuriyet Tarım Eki, 9 Ocak, 2007)

Yerel tohum takas şenlikleri aleyhtarlarının en komik iddiası ise bu şenliklere yabancı tohum şirketi elemanlarının tohum almak için bir imkân olarak gördükleridir. Bir kere yabancı tohum şirketlerinin böyle bir yolu kullanmasına gerek yoktur. Çünkü Türkiye, Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu ([Consultative Group on International Agricultural Research](#)-CGIAR) denilen bir sisteme katılmıştır. Bu sistem FAO, Dünya Bankası tarafından desteklenmektedir ve kuruluşunda Rockefeller ve Ford Vakıfları önemli roller oynamıştır. Bu sistem daha çok ABD ve Avrupa ülkeleri gibi ülkelerin, gelişmekte olan ülkelerin yerel tohumlardan yararlanmasına yöneliktir. Bu sisteme göre yabancı bir araştırmacı ülkemizden istediği tohumdan örnek alabilmektedir. Yani bakanlık yabancılara istediği tohumu kendi eliyle vermektedir. Ayrıca Svalbard küresel tohum merkezine Türkiye bol miktarda tohum vermiştir. Diğer yandan önemli bütün yabancı tohum şirketleri Türkiye'de şirketlerini kurmuşlar, bazıları da Türk şirketlerini satın almışlardır. Kısacası bu yabancı tohum şirketleri ülkemizde çalışmaktadırlar. İstedikleri tohumu her yerden temin edebilirler. Yerel tohumlar açık sistemlerdir. Pazarda bezelye alırsanız tohumunu da almış olursunuz. Yerel tohum takas şenliklerini destekleyenler tohum şirketlerinin hegemonyasına karşı mücadele vermektedirler. Bu iddia komiklikten daha da öte bir olaydır.

Yerel tohum ile yerli tohumun aynı olmadığını vurgulayalım. Bir tohumun çoğu yabancı olan şirketlerce Türkiye içinde üretilmesi ve hatta bir kısmının ihraç edilmesi çok iyi bir gelişme sayılmaz. Çünkü bunlar da yerel tohumun yok olmasına hizmet etmekte. Bu açıdan yerli şirketlerle yabancı şirketlerin çok farkı yok. Zaten geçtiğimiz dönemlerde bazı yerli sermayeli şirketler yüzde yüz olmak üzere yabancı tohum tekelleri tarafından satın alındı. Geri kalanlarını da bekleyen son bu.

Yerel tohumlarla kimyasal ilaç ve kimyasal gübre kullanmadan yapılacak olan tarımsal üretim bazılarında çok hayalci gelebilir. ***Bizce bu tüketicinin kanser başta hastalıklardan kurtulması ve lezzetli ürünler yemesi, köylünün yoksulluktan kurtulması, doğanın yok olmaktan kurtulması ile ilgilidir.*** Endüstriyel tarıma övgü yapanlar bu sistemin dünyadan açığı kaldıramadığı gibi derinleştirdiğini de unutmamalıdır. Ayrıca yerel tohumları savunuyorsak da bilime ve gelişmelere karşı değiliz. Katılımcı ıslah yaklaşımı ile çiftçiler ve bilimciler birlikte çok güzel çeşitler ıslah edebiliyorlar. (<http://bit.ly/2pvrBxx>)

2006 yılında köylünün tohumluk satmasına yasak getiren tohumculuk kanununa eleştiriler getirdiğimizde o zaman Türkiye kökenli bir tohum şirketinin sahibi bize yerli şirketlerin piyasaya hâkim olduğunu söyleyerek itiraz ediyordu. Gel zaman, git zaman aslında o zaman da daha çok ithalatçı olan bu büyük şirket Fransız tohum imparatoru tarafından tamamen satın alındı. Aslında o zaman da söylemeye çalıştığımız şirketin sermayedarlarının milliyetinin ne olduğunun bir yerden sonra pek önemli olmadığıydı. Çünkü örneğin sermayedarın milliyeti ne olursa olsun, hepsi de köylüye getirilen yasaklarda anlaşıyorlardı. O zamanlar Türkiye'de çalışan bir İsrail tohum şirketi de bir süre sonra aynı Fransız şirketi tarafından satın alındı. İsrail'den ithal edilen tohumun sahibi Fransız şirketi olabiliyor. Benzer şekilde Türkiye'den ihraç edilen tohum da Amerikan şirketine ait olabiliyor. Türkiye'nin 2013 yılı tohum ithalatının değer olarak (dolar bazında) % 18'si Fransa'dan, %9'u ABD'den, %8'i İtalya'dan, %8'i Çin'den, %7'si İsrail'den, %6'sı Peru'dan geliyordu. Gördüğümüz gibi İsrail tohumluk ithalatımızda beşinci sırada. İsrail'den daha çok domates tohumu alıyoruz. Türkiye'nin ithal ettiği domates tohumunun % 22'si İsrail'den geliyor. İsrail, domates tohumluğu ithalatımızda birinci sırada.





Kanunun çıktığı 2006 yılından bu yana Türkiye tohum ithalatı ile tohum ihracatı arasındaki fark devam ediyor. 2006'da 105 milyon dolarlık tohum ithalatımız vardı, ihracat ise 47 milyon dolardı. Açık 58 milyon dolardı. 2013'de ithalat 194 milyon dolar, ihracat 126 milyon dolar oldu. Açık ise 68 milyon dolara çıktı. 2015 yılında tohum ihracatımız 102 milyon 717 bin dolar, ithalatımız ise 202 milyon 181 bin dolar oldu. Açık 99 milyon dolar olarak artış gösterdi. İhracatın ithalatı karşılama oranı çok küçük bir artış gösterdi. 2015 yılında ihracatın %48'ini ayçiçeği, %30'unu hibrit mısır oluştururken; ithalatın %57'sini sebze tohumları, %12'sini patates oluşturuyor.

Sonuç olarak tohumluk dış ödemeler dengemizi hâlâ olumsuz etkiliyor. İhracat dediğimiz şeyleri de aslında büyük ölçüde yabancı şirketler yapıyor. Daha çok fiyatı düşük hibrit mısır ve ayçiçeği tohumluğu ihraç edip, fiyatları yüksek olan sebze tohumları ithal ediyoruz. Çoğu zaman Türkiye'de konuşlanmış yabancı tohum şirketleri pahalı orijinal tohumluk ithal edip, daha ucuz sertifikalı tohumluk ihraç ediyorlar. Kısacası bu iş Türkiye'nin otomobil ihracatına biraz benziyor. Bir ölçüde montaj sanayii gibi. 2013 yılında ithal ettiğimiz domates tohumunun kilosu 6131 dolar idi. Gördüğümüz gibi fiyatı altın gibi. Tohum satıcıları domates tohumunu para kasalarında saklıyorlar. Türkiye'den ihraç edilen mısır (tek melez) tohumluk fiyatı ise 3 dolar. Mısırı (tek melez) bir miktar ithal de ediyoruz. İthalatta ise ödediğimiz fiyat kiloda 11 dolar.

Ödemeler dengesinin tohumlukta açık vermesi, bu alandaki sorunlar içinde çok da önde gelenlerden değil. Petrol, pamuk, bitkisel yağ vb. alanlardaki durum düşünülürse tohumlukta açık çok da fazla değil aslında. Ancak yabancı tohum şirketlerinin tohumlarına bağımlılığımız arttıkça uzaktan hepimizi kumanda etmiş oluyorlar. Bu şirketlerin çoğu aslında tarım ilacı da satıyor. Dolayısıyla onları da alıyoruz. Çünkü tohumlukları hastalık ve zararlılara dayanıklı değil. Üstelik bu ürünlerin besin değerleri de düşük. Daha sonra bu tarım ilaçlarını kullanırken çiftçiler, ürünleri tüketirken halk zehirleniyor. Besin değerleri düşük olduğundan bizleri hastalıklardan korumuyor. Dahası bu şirketlerin bir kısmı beşeri ilaç da satıyor. Dolayısıyla bir satış daha yapıyor. Bu gibi şirketlerin üç ayrı cebi var. Sağ cebine tohum, soluna tarım ilacı, arka cebine de beşeri ilaç parası giriyor.

Tohumculuk kanunu çıkarken Türkiye'nin tohum ihracatçısı bir ülke olacağı söylenmişti. Bu, bugüne kadar gerçekleşmedi. Hâlâ açık fazla. Ama [T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı](#) ihracatın daha hızlı arttığını söylüyor. Beş on yıl sonra fark olumluya da dönebilir belki. Ancak bir değeri yok.

Bakanlık tahıllar, baklagiller, yem bitkileri ve yağ bitkilerinde sertifikalı tohumları (şirket tohumları) kullananlara tarım desteklerini vermeyi öngören bir tarım politikası değişikliğine gidiyor. Tabii bu değişimin gerekçesi olarak verimi arttırmak gösteriliyor. Verim artınca çiftçi de daha çok kazanacak deniliyor. Gerçekte ise bu değişiklik daha çok tohum şirketlerine hizmet ediyor ve zaten onların lobi çalışmaları ile büyük ölçüde gerçekleşme yolunda. Çiftçinin en büyük kaybı ürünlerine iyi fiyat bulamamaktan kaynaklanıyor. Bir de girdileri sürekli artan yüksek fiyatlarla satın almaktan. Çiftçi eline geçen fiyatların yükselmesi yönünde bakanlık bir şey yapmıyor. Çünkü bu neoliberal ideoloji tarafından yasaklanmış bulunuyor. Fiyatları etkilemeyen pirim vb. ile önemsiz düzeylerde destekler yapılıyor. Güya serbest piyasa her şeyi düzenliyor. Gerçekte tabii böyle bir serbest piyasa falan yok.





ANKARA TİCARET BORSASI

RAPORLAR

Güçlü yerli ve yabancı şirketler ürün fiyatlarını büyük ölçüde dikte ediyor.

Tohum olayına geri dönersek, buğday gibi birçok üründe her yıl sertifikalı tohum almak gerekmiyor. Örneğin buğdayda çiftçi başak çekimi denilen seçme işlemini de biliyorsa dört yıl kadar bir sürede verim kaybı olmadan kendi tohumluğunu kullanabilir. Tabii tohumluğun temizlenmesi de gerekiyor. Her yıl sertifikalı tohuma çiftçiyi zorlamak tohum şirketine hizmet ediyor.

Yerel tohum işini statik olarak ele almamak gerekir. Yerel tohumlar katılımcı ıslah ile geliştirilebilir. Yeni bölgelere yayılabilir. Katılımcı ıslah en başından itibaren köylüleri işin içine katarak, çiftçiler ve teknik elemanların birlikte ıslah çalışmaları yapmalarıdır. Gerek ziraat fakülteleri gerekse Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı'nın pek bilmediği ve bilmek de istemediği bir ıslah yaklaşımıdır bu. Islah edilen çeşitler fikri mülkiyete konu olmaz. Herkesin ortak malıdır. Ancak şirketler tarafından çalınmaması için copy left denilen özel sistemlerle kayıt altına alınır. Örneğin ABD'de Open Source Seed Initiative kuruluşu (OSSI) (Web adresi: <http://bit.ly/2qiuvmn>) bu yönde çalışmalar yapmaktadır.



31 Mart 2017'de İzmir'in ilçesi Kemalpaşa'da oldukça alışılmamış bir etkinlik gerçekleşti. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen 1. Yerel Tohum Buluşması adlı etkinliğe Sayın Emine Erdoğan da katıldı. Hâlbuki 2010 yılından bu yana birçok il ve ilçede defalarca yerel tohum takas şenlikleri/etkinlikleri yapılmıştır. Birinci denilen bu etkinlik bakanlığın ilk etkinliğidir. 2006 yılında çıkarılan Tohumculuk Kanunu ile bakanlığın geçenlerde gönderdiği bir yazıda da itiraf ettiği gibi köylünün yerel tohumları ve bunlardan üretilen fideleri satması yasaklanmıştı. Bu yasa şüphesiz çoğunluğu yabancı tohum şirketlerinin çıkarına hizmet ediyordu. Yasanın çıktığı on yıldır birçok yerel tohum şenliği yapılmış karşın, ikincisi resmi kurumlarca engellemeye çalışılmış, sonrakilere bir araştırma enstitüsü ve birkaç tarım il ve ilçe müdürlüğü dışında kamu yönetimi ilgisiz kalmıştı. Belediyeler ise desteklemişlerdir. Şimdi on yıl sonra ne değişti ki bakanlık bizzat kendisi bir yerel tohum etkinliği düzenliyor?

Bunun temel nedeni bu geçen on yıldır ülkede yerel tohumu savunma yönünde güçlü bir kamuoyunun oluşmuş olmasına karşılık, tohum şirketleri lehine yeni bir tarım politikasının belirlenmekte olmasıdır. Öncelikle kamuoyundaki ciddi bilinçlenmenin zihinsel bir hegemonya yaratmış olduğu bir gerçektir. Bakanlık bu hegemonyaya karşı çıkacak morali gösteremiyor. Sayın Emine Erdoğan'ın konuşmasını okurken on yıldır bu konuda konuşma yapan bir yerel tohum üreticisini/eylemcisini dinliyormuş gibi hissediyoruz. Şu sözlerin altına hepimiz imza atarız şüphesiz:

“Gıda konusu küresel kapitalizm elinde bir silaha dönüşmüştür. Tarımsal verimliliğin ancak kimyasallarla mümkün olduğu iddialarına karşın, dünyada gıda kıtlığından çok gıdaya erişim sorunu vardır.”



Macun Mah. 171. Sokak No:4 06105 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 327 00 00 Faks: 0 312324 08 57 – Başkanlık Özel Kalem Md : 0 312 310 47 74 – 75 -76
Genel Sekreterlik : 0 312 311 01 04 Web: www.ankaratb.org.tr
e-posta : info@ankaratb.org.tr





ANKARA TİCARET BORSASI

RAPORLAR

Etkinlikte bir miktar da tohum dağıtıldı. Bir kısmının kimyasallarla boyanmış olduğu görüldü ki yerel tohumda bu işlem yapılmaz.

Bakanlık bir süredir yeni bir politika belirlemeye çalışıyor. Tahıllar, baklagiller, yem bitkileri ve yağlı tohumlarda sertifikalı (büyük ölçüde şirketlerce üretilen) tohumları almayanlara tarım desteklerini vermemeyi planlıyor. Bunların en başında da mazotun yarısının devlet tarafından ödenecek olması geliyor. Bu politika değişikliklerinin tohum şirketleri tarafından istenildiğini bu kuruluşların temsilcilerin medyaya yaptıkları açıklamalardan çok net bir şekilde biliyoruz. Bakanlık bir yandan bu etki altındadır. Diğer yandan bakanlık kamuoyunun da baskısını hissetmektedir. Bakanlıktan yetkililer 5 dekarın altındaki işletmelerin bu uygulamadan muaf tutulacağını, yani bunlara bu desteklerin sertifikalı tohum kullanmasa da verileceğini söylemekte ve yazmaktadırlar. Bakanlık yerel tohumun bu işletmelerle korunacağını ileri sürmektedir. Bunun dışında bakanlık yetkilileri; yerel tohum ile üretilen bazı ürünleri (örneğin İspir fasulyesi gibi) yetiştiren çiftçileri de bu uygulamadan ayrı tutacaklarını (yani bunlara da destekleri vereceklerini) söylemiş iseler de Buğday Derneği'ne yazdıkları bir yazıdan da anlaşılacağı gibi bu fikirlerinden caymak istedikleri anlaşılmaktadır.

Bu uygulama çok sınırlı tutulacak gibi görünüyordu. Örneğin İspir fasulyesi için belki sadece İspir ilçesi geçerli olacak, Ayaş'da başka yerel tohuma dayalı ürünlere (biber, soğan vb.) yer verilmeyecek gibi idi. Hâlbuki İspir fasulyesi çok daha geniş bir coğrafyada (üç dört ilde) iyi sonuçlar verebilecektir. Tabii yerel tohumlarda uygulamayı düşündükleri bu istisnayı çok daha geniş düşünürsek uygulamayı düşündükleri bu politika boşa çıkmış olacaktır. Politikanın gerçekte verim arttırmaktan çok tohum şirketlerine yarar sağlamaya yönelik olduğunu unutmamak gerekir. İşte bu politikayı şirketleri tatmin edecek şekilde yürütülmesini zor gördüklerinden bundan da caymış görünmektedirler.

Diğer yandan aynı yazıda ve bizzat bana da söylendiği gibi yerel tohumların da bir şekilde sertifikalandırılacağı ifade edilmektedir. Yerel tohum ve bunlardan fideler üreten çiftçilerin bürokrasiye ve harçlara boğulmadan sertifikalanmalarını önerdik. Ancak yazılardan ve açıklamalardan bu alanda da gene şirketlerin güçlendirileceği anlaşılmaktadır.

Kısacası yerel tohumun tabutuna yeni bir çivi çakılmak üzeredir. ABD gibi ülkelerde yerel tohumların benzer politikalar sonucu bazı türlerde yüzde yüze yaklaşan oranlarda kaybolduğu bilinmektedir. Birçok çeşit bir daha ulaşılamayacak şekilde dünyadan yok olmuştur.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı iki baskı arasında sıkışmıştır. Bir yandan tohum şirketleri bastırmaktadırlar. Diğer yandan Türkiye halkı ezici çoğunluğu ile yerel tohumların önemine inanmakta ve bunların korunması ve geliştirilmesini istemektedir. Dünyanın ilk tarım devrimine beşiklik etmiş bir coğrafyanın (verimli hilal) bir parçası olan bu ülke vatandaşlarına da bu yakıştır. İşte Bakanlığın Tohumculuk Kanunundan on yıl sonra 1. Yerel Tohum Etkinliğini düzenlemesinin ardında bu etkiler yatmaktadır diye düşünüyorum. Bakanlığın yerel tohumdan yana olduğu yönünde bir algı yaratılmak isteniyor. Ancak ne yazık ki tarım politikaları tohum şirketlerini artarak desteklemeye devam ediyor.

ABD gibi gelişmiş ülkelerde yürütülmüş tohum politikaları bu ülkelerde yerel tohum çeşitlerinin yüzde yüze yaklaşan oranlarda kaybolması ile sonuçlanmıştır. “Merak etmeyin gen merkezlerinde bunları saklıyoruz” deniliyorsa konu hiç anlaşılmamış demektir. En iyi koruma ürünleri ekerek olur. Yerel tohumlar kimyasallar olmadan yetiştirilebilir. Daha besleyicidir. Küresel iklim değişikliğine daha kolay uyum sağlanmasına yol açar. Çiftçi tarafından daha düşük maliyetle üretilebilir. Uygun kanallar geliştirilirse çiftçi eline daha iyi fiyatlar geçebilir. Gerek üretirken gerekse tüketirken halk sağlığını daha iyi korur. Ancak bütün devlet politikaları bu yerel tohumlara ve agro ekolojik tarım sistemine karşı çalışırsa bunu gerçekleştirmek epeyce zor olacaktır. Ancak başka çare yok. Endüstriyel tarım sistemi dünyayı ve insanlığı yok olmaya sürüklüyor.

KAYNAK : [APELASYON](#)



Macun Mah. 171. Sokak No:4 06105 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 327 00 00 Faks: 0 312324 08 57 – Başkanlık Özel Kalem Md : 0 312 310 47 74 – 75 -76
Genel Sekreterlik : 0 312 311 01 04 Web: www.ankaratb.org.tr
e-posta : info@ankaratb.org.tr

